

Земљорадња Србије

ученик: Андрија Ђорђевић

Прва нишка гимназија “Стеван
Сремац”

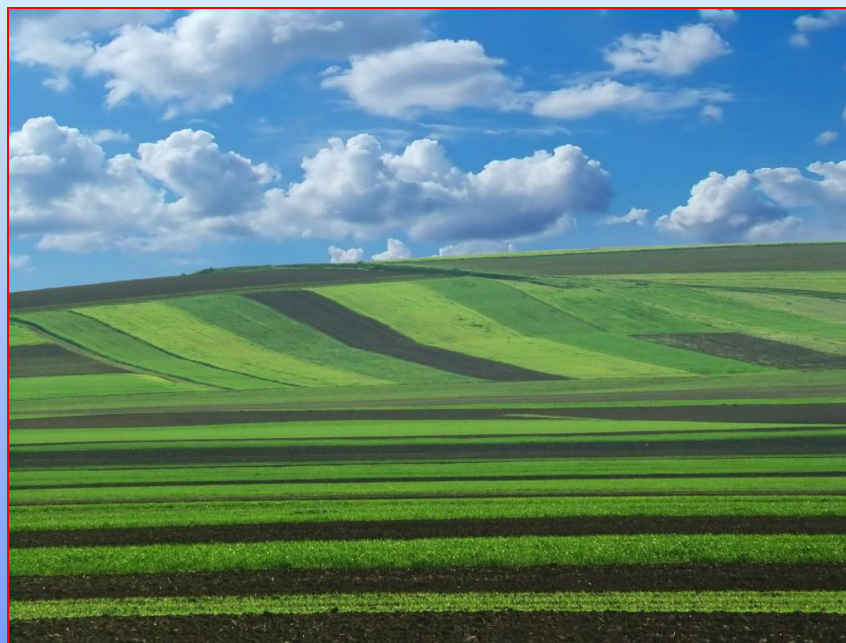
професор: Слободан Јаћимовић

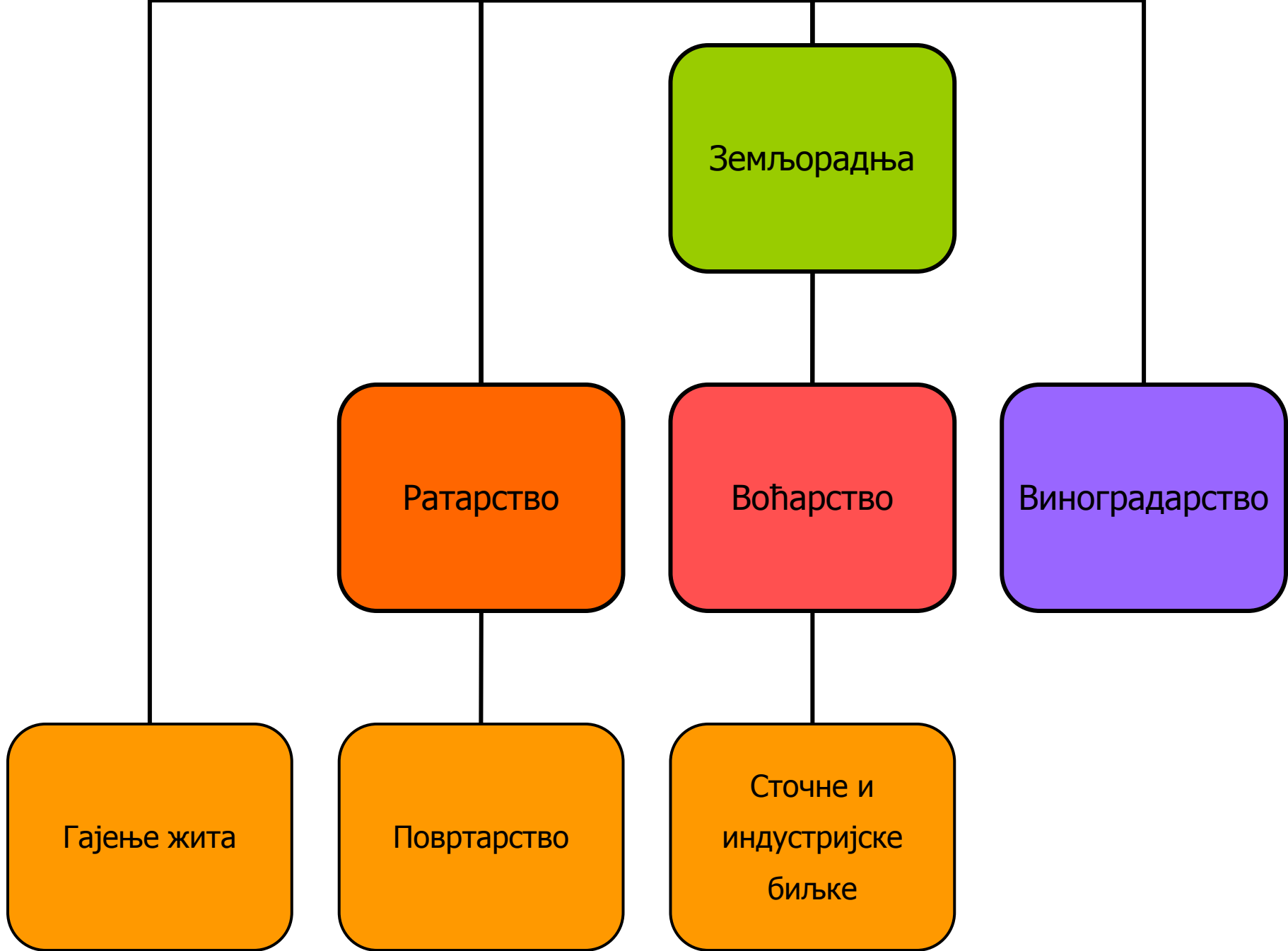
Структура земљишног фонда

У укупној површини Србије од 8,8 милиона *ha* пољопривредно земљиште чини 65%, шуме 26% и неплодно земљиште 9%. У структури пољопривредних површина доминира обрадиво земљиште (81,7%), пашњака је 17,7%, а рибњака, трстика и бара 0,6%. Већи део *обрадиве* обрадиве површине чине *оранице и баште* (78,3%). Знатно мање је воћњака (5,5%), винограда (1,8%) и ливада (14,4%).

У Србији по становнику има двоструко више обрадивих површина него у Европи.

Ратарство, воћарство и виноградарство

Ратарство је најзначајнија грана земљорадње у Србији. Највише површина засејано је житима, све више се гаје сточне и индустријске биљке, а повртарство се од традиционалног оријентише ка тржишном.

Гајење жита је основа пољопривреде Србије.

Пшеница је главно хлебно жито и важна сировина у прехранбеној индустрији. Гаје се озиме и јаре пшенице, а све више и високородне сорте. Пшеница захтеба плодно земљиште, довољно влаге за “наливање” зрна и сув период за сазревање и жетву. Просечни приноси износе 3,5 t/ha.

Ратарство, воћарство и виноградарство

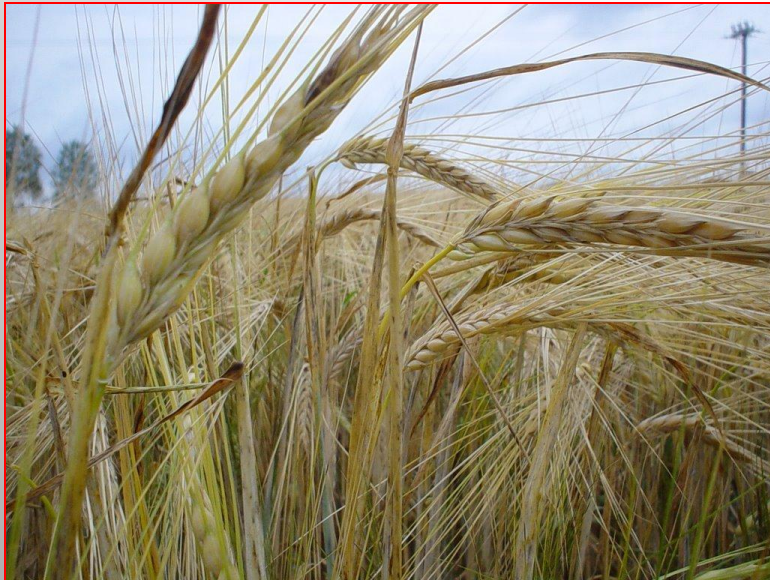
Кукуруз у пољопривреди Србије има највећи економски значај. За исхрану стоке користи се 80-90% производње. Потребно му је више влаге него пшеници, али успева и на лошијим земљиштима. Приноси су порасли на 4,5-5,0 t/ha јер су у нашим институтима створени хибриди који су међу најбољим у свету.

Раж је отпоран на ниске температуре и успева и на лошијим земљиштима. Гаји се у панонској равници, али и на преко 1 000 m н.в. Користи се за прављење ражног хлеба, вискија, вотке...

Ратарство, воћарство и виноградарство

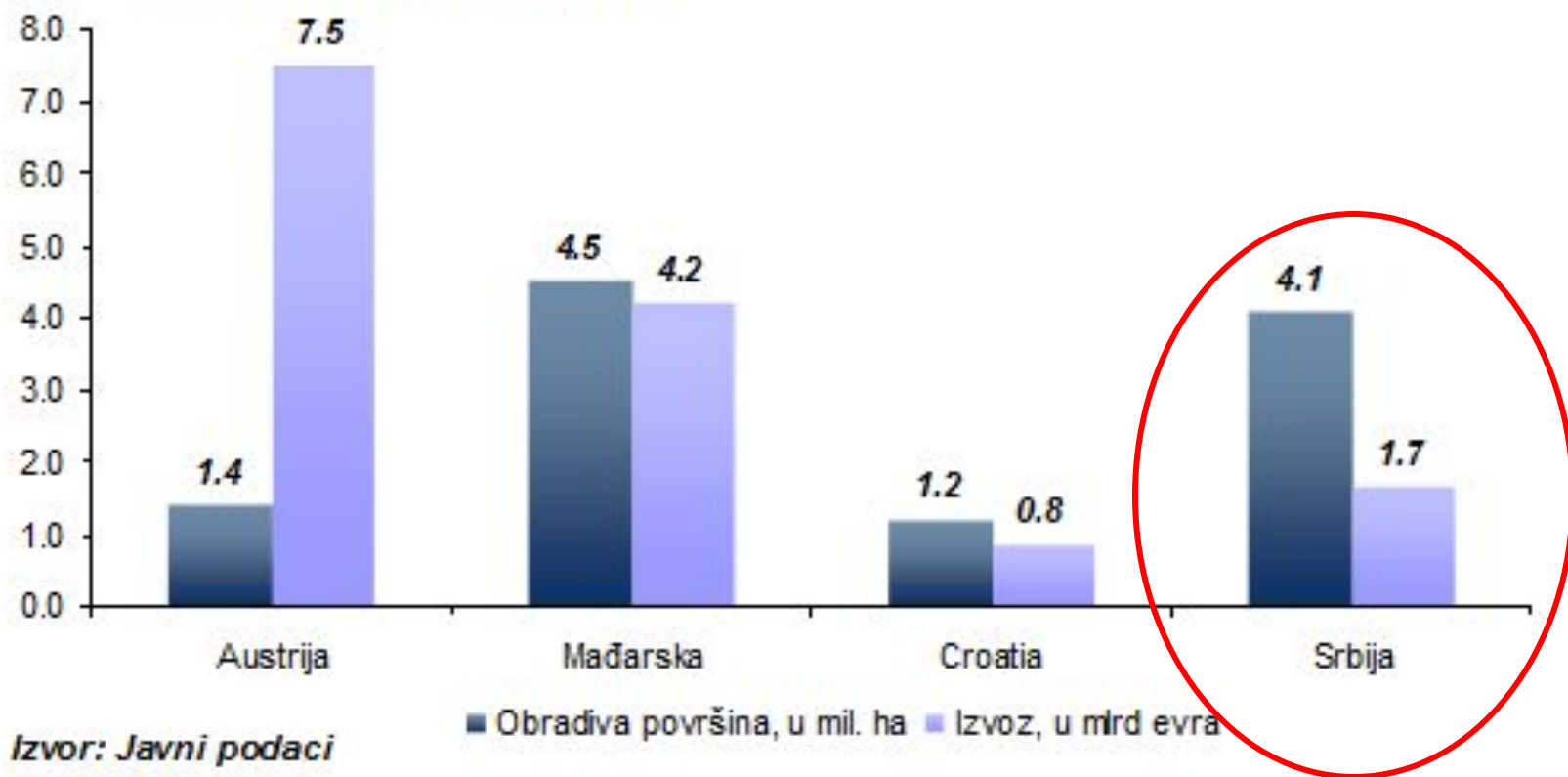
Јечам се гаји у планинским и панонским областима. Засејане површине често варирају. Корисити се као сточна храна и у индустрији пива. Због великог увоза страних пива, наша производња је смањена, те и површине под јечмом.

Овас је жито брдско-планинских предела. Раније се највише користило за исхрану стоке (нарочито коња), а сада и као људска храна (овсене пахуљице).

Ратарство, воћарство и виноградарство

Odnos obradivih površina i izvoza

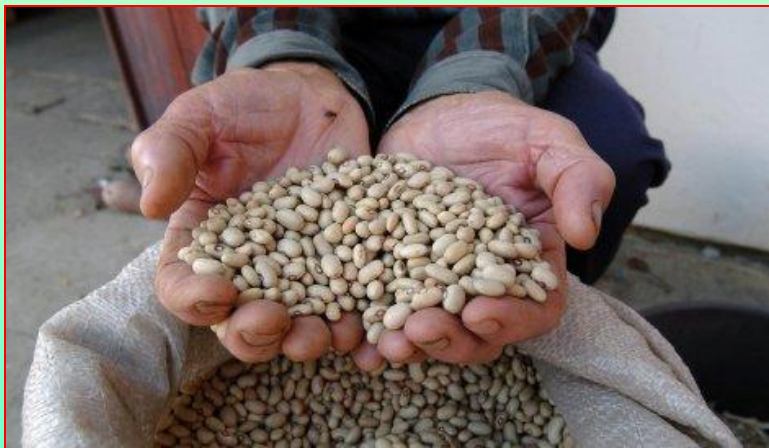
Ратарство, воћарство и виноградарство

Повртарство постаје све важнија грана ратарства. После 1950. године површине под поврћем су удвостручене. Поврће се гаји на традиционалан начин али све више у стакленицима и пластеницима, за индустријску прераду, паковање и чување у смрзнутом стању...

Ратарство, воћарство и виноградарство

Кромпир се користи у непосредној исхрани становништва, у прехранбеној индустрији (чипс) и за производњу скроба, шпиритуса и вотке. Гаји се на више од 100 000 ха, а годишња производња је приближно један милион тона.

Пасуљ је традиционално заступљен у исхрани становништва, али се укупни приноси смањују. Већином се гаји у централној Србији, а мање у панонским и косовско-метохијским областима.

Ратарство, воћарство и виноградарство

Парадајз се гаји на плодном и влажном земљишту алувијалних равни и све више у стакленицима и пластеницима. После 1950. године површине под парадајзом увећане су 5 пута, а производња 3 пута.

Паприка успева у равницама широм Србије, али је постала синоним Лескобачке котлине. Површине и производња су после 1950. порасли 4 пута.

Купусу, карфиолу и кељу одговара ритско и алувијално земљиште на коме је могуће наводњавање. Гаје се у Подунављу, Посавини, Поморављу...

Ратарство, воћарство и виноградарство

Лубенице и диње најбоље успевају на квалитетном и влажном земљишту Доњег Срема, Мачбе, Стига, Јужног Поморавља...

Зелена салата, грашак, краставци, бели, црни и млади лук највише се гаје на алувијалном земљишту, али све више у стакленицима и пластеницима, тако да су готово изгубили сезонски карактер.

Ратарство, воћарство и виноградарство

Сточне (крмне) и индустријске биљке гаје се све више јер се сточарство трансформише од пашњачког ка стајском, а сточарство се усмерава ка снабдевању агроиндустрије.

Детелина и луцерка заузимају $\frac{3}{4}$ површина под сточним биљкама. Гаје се углавном у централној Србији. У поређењу са 50-им годинама XX века површина и производња детелине увећани су за 6-7 пута, а луцерке 3-4 пута.

Ратарство, воћарство и виноградарство

Ливаде су значајне за добијање сена. Простиру се углавном у централној Србији и косовско-метохијским крајевима.

**Површине засејане
индустријским
биљкама за 50-60
година уваћане су 2,5
пута.**

Сунцокрет се користи за добијање јестивог уља. У Панонској равници је 85% површина Србије под сунцокретом.

Ратарство, воћарство и виноградарство

Соја се користи за добијање уља, сточне хране и бројних агроиндустријских производа. У Србији се интензивније гаји после 1975. године. У панонским пределима добија се 90% производње, а знатне количине се и увозе (из САД).

Уљана репица је важна уљарица, али засејане површине и годишњи приноси варирају. Готово целокупна њена производња у Србији добија се из панонских области.

Ратарство, воћарство и виноградарство

Шећерна репа гаји се у панонској, посавској и поморавској равници. Експанзију је имала 1980-1990. године, али се површине и укупан принос смањују.

Дуван се гаји у Банату, западној Србији (Љубовија, Осечина, Крупањ), околини Ниша, Гњилана и Врања. Углавном је заступљен оријенталски и полуоријенталски дуван, а на северу Србије војвођански и вирџинијски.

Ратарство, воћарство и виноградарство

Воћарство у Србији има дугу традицију. Природни услови погодни су за гајење средњоевропског воћа, које се користи као свеже и препађује у домаћинствима или у прехранбеној индустрији (сушено воће, слатко, ракије, сокови, џемови, компоти, мармеладе).

Ратарство, воћарство и виноградарство

Шљиве су најраспрострањеније воће у Србији. Са приближно 50 милиона стабала убере се годишње 400 000-600 000 тона плодова. Традиционално гајење “пожегаче” се смањује, а предност добијају нове сорте (“стенлеј”).

Јабукe и крушке се све више гаје на плантажама. Број стабала и производња су у протеклим деценијама вишеструко повећани.

Ратарство, воћарство и виноградарство

Трешње и вишње су на тржишту веома тражено воће. У односу на године после Другог светског рата производња трешања повећана је 2-3 пута, а вишања 10 пута. У централној Србији убере се $\frac{3}{4}$ укупног рода.

Кајсије и брескве су осетљиве на температурне екстреме, временске непогоде и транспорт. За 50-60 година убране количине брескви порасле су 6 пута, а кајсија 2 пута.

Ратарство, воћарство и виноградарство

Јагоде су осетљиво воће и гаје се углавном у близини већих градова. У домаћој понуди налазе се углавном свеже.

Малине се гаје углавном у западној и југозападној Србији, планташки, на приватним поседима, на више од 12 000 ха, са просечном годишњом производњом 50 000-60 000 тона. Србија је у последњој деценији XX века давала приближно 20% светске производње малина.

Ратарство, воћарство и виноградарство

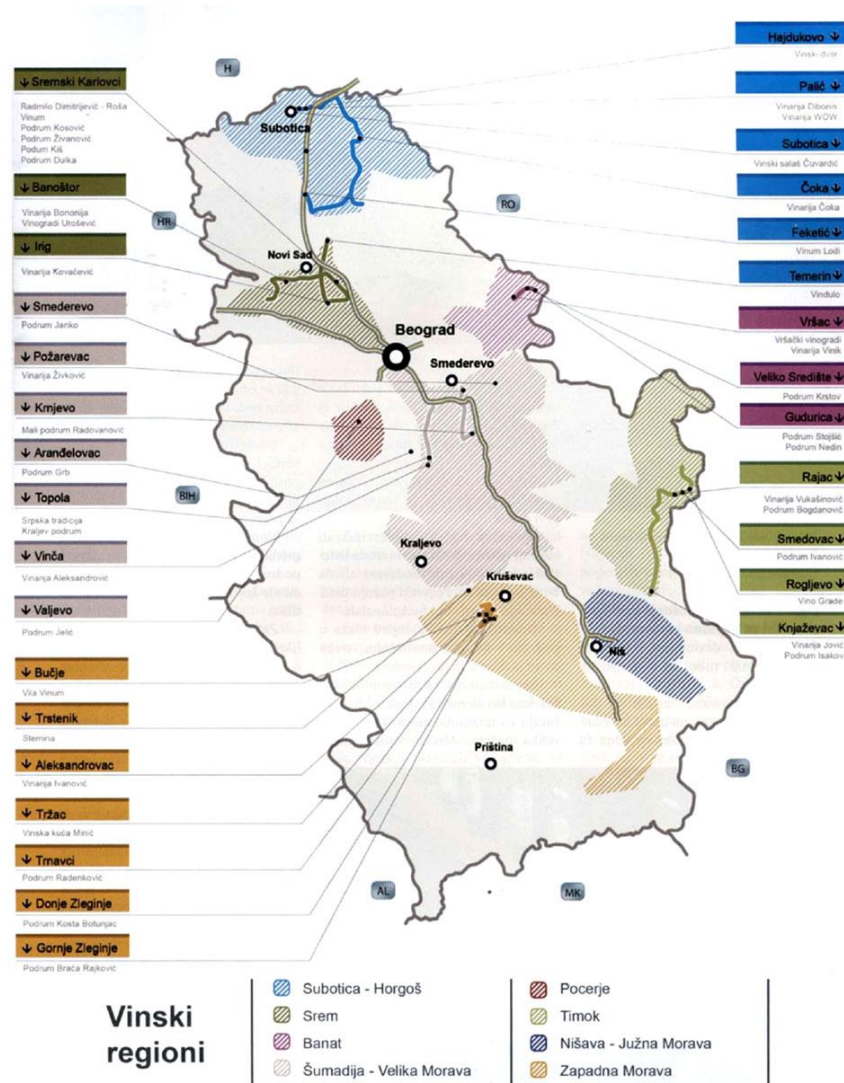
Виноградарство у Србији има дугу традицију. Данас је недовољно развијено иако постоје добри природни услови. Винова лоза добро успева и на хумусом сиромашним, песковитим, али добро осунчаним брешжуљкастим и брдским теренима. Виноградарство је напредовало до 60-их година XX века када су се виногради простирали на више од 130 000 ha, а производња вина била 200-300 милиона литара. Сада се винова лоза гаји приближно на 80 000 ha и производња вина износи 150-200 милиона литара.

Ратарство, воћарство и виноградарство

Позната виногорја:

- Палићко
- Фрушкогорско
- Вршачко
- Смедеревско
- Шумадијско (Опленачко)
- Крајинско (Тимочко)
- Крушевачко
- Метохијско и др.

ХВАЛА НА ПАЖЊИ!

www.destinacije.com

Литература:
Уџбеник из географије за III
разред гимназије